

Приморске Новине

ЛИСТ ССРН ОПШТИНЕ БУДВА

ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

ГОДИНА XII ◊ БРОЈ 255. ◊ 10. ЈУН 1984.

ЦИЈЕНА 10 ДИНАРА

ТУРИСТИЧКИ ВОЗ ОД БЕОГРАДА ДО БАРА

У „Монтенегроекспресу“ нам је саопштено да ће од 16. јуна до 22. септембра ове године на релацији Београд — Бар сваке друге суботе саобраћаји специјални воз под називом „Монтенегроекспрес“. Њиме ће у лето-вализти од Улица до Тивта и Котора првенствено долазити гости са ширег подручја Србије.

У возу ће бити мјеста за 700 путника и из Београда ће полазити у шест ујутро и без успутних задржавања у Бар ће стизати за непуних седам часова. Гости ће из Бара аутобусима превозити до хотела изабраних за одмор, па не истог дана можни да ужијавају у благодетима које им нуди поднебље јужног Јадрана.

— Интересовање за ову врсту аранжмана за годишњи одмор је велико у Београду, Новом Саду, Сmederevju, Суботици, Зрењанину и другим већим мјестима у Србији. За први воз који из Београда креће 16. јуна већ имамо пријављених пет стотина туриста — истиче Бранислав Шпандијер руководилац пословнице „Монтенегроекспреса“ у Београду.

Д. Н.

„МАЕСТРАЛ“ И ГРАД ХОТЕЛ „СВЕТИ СТЕФАН“ ПРЕДЊАЧЕ

Од 130 хиљада британских туриста, колико их је преко „Југотурса“ боравило прошле године у нашој земљи, на анкети листић одговорило је, како педантни статистичар биљеки, 46.820 годишње — одмораца. Њихови листићи били су стављени у компјутер и „ни по бабу, ни по стричевима“ — оцјена је била 4,1, што значи више од врлодоброг провода. Најнижу оцјену добили су забава у хотелима — 2,7 а у граду, односно на подручју где су боравили — 2,8.

Највишу оцјену међу југословенским хотелима добили су град-хотел „Свети Стефан“ и „Маестрал“. „Топлице“ и „Блед“, Вила „Дубровник“, „Кристал“ у Опатији, „Берурија“ у Брелама, „Јадран“ у Тучепима, а најнижу „Монтенегро“ у Бечићима и „Језера“ на Жабљаку.

П.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

КО СВЕ МОЖЕ ДОБИТИ ПРИВРЕМЕНО ОДОБРЕЊЕ ЗА ПРУЖАЊЕ ТУРИСТИЧКИХ УСЛУГА У 1984. ГОДИНИ

Крајем маја Општинска скупштина, на заједничкој сједnici сва три вијећа, разматрала је више одлука и рјешења.

Највише интересовања код грађана за ову сједницу испуњавала је информација о проблемима који се јављају при спровођењу у живот нове одлуке о угоститељско-туристичкој дјелатности грађана на подручју наше општине. Наиме, према овој одлуци, сви који желе да се баве угоститељско-туристичким услугама морају да прибаве нову документацију за просторије у којима ће пружати услуге, почев од техничког пријема објекта, употребне дозволе и категоризације постела. Надлежни органи извршили су за то и солидне припреме: одређене су комисије за категоризацију и технички пријем по мјесним заједницама, односно насељима, и очекивало се да ће све бити у реду и на вријеме обављено.

Међутим, практика је показала да се овим пословима не могу завршити до почетка главне туристичке сезоне. Од 1600 регистрованих домаћинстава са око 16.000 постела, која су пружала туристичке услуге у 1983. години, до сада је прибавило уредну документацију само једна осмина! Највећи број грађана није ни подnio захтјев за технички пријем и категоризацију, јер знају да не испуњавају услове према новој одлуци, због разних додградњи и надградњи, приликом санације стамбених зграда.

Цијенећи такву ситуацију, Извршни одбор је предложио Скупштини закључу-

СЛЕДНИЦА ОК ССРН

Подршка завођењу самодоприноса

Иницијатива о настављању мјесног самодоприноса, који је на подручју општине прво био заведен 1974. и настављен 1979. године, а која је у мјесним заједницама и на другим скуповима свесрдно подржана, Општинска конференција ССРН дала је „зелено свијетло“.

Средства самодоприноса у износу 113 милиона динара искористила ће се, највећим дијелом, за изградњу средњошколског центра под чијим кровом би биле просторије омладинског дома, затим за изградњу капела на грబима у сва четири центра мјесних заједница у општини.

Расправа је показала да у неким срединама постоје отпори завођења самодоприноса. Таква понашања оцијењена су као неприхватљива, јер један такав „намет на Вилајет“ не представља посебан акт на породичне будете. Оцијењено је да у овој важној активности многи друштвено-политички субјекти нису дали одговарајући допринос, па је поставлен захтјев да се више ангажују организације Савеза комуниста и остале друштвене снаге у свим срединама.

— чини се да нам је жао да за изградњу толико неопходних објеката мјесечно издвојимо по 400 или 600 динара, а толико потрошimo за једну наруџбину птића у кафани, рекао је делегат „Електродистрибуције“ Павле Чучка.

Одлучено је да се у мјесним заједницама и организацијама удруженог рада поново одрже састанци и на њима потврди корисност ове акције.

У расправи се чуло више мишљења у прилог завођења мјесног самодоприноса. Издавамо једно:

— Ми смо Будву, Бечиће, Свети Стефан и Петровац обновили и изградили из средстава солидарности грађана Југославије, а неодлучни смо и устежемо се када треба да дамо сопствени динар да бисмо млађој генерацији створили услове за правилан развој — рекао је делегат ООУР „Словенска плажа“ Љубо Рђенковић. Договорено је да се припреме за одржавање референдума о изгласавању самодоприноса заврше до краја јуна.

Д. Н.

ке који су у цјелисти усвојени. Одлучено је да се власницима, који су без одобрења додградили или про-

ширили своје стамбене објекте било по хоризонтали или вертикални и тиме одуступили од овјерене инвестиције

ционо-техничке документације, издају привремена одобрења за пружање туристичких услуга у 1984. години, и то под условом да се за сваки случај утврди: да су наведена додградња или одступање од инвестиционо-техничке документације изведена на властитој, односно урбанистичкој парцели, да не угрожава постојеће или планиране инфраструктурне објекте (водовод, канализација, електрична и ПТТ мрежа, улице, саобраћајнице и сл.), и да не угрожава сусједне објекте, односно да не ремети изглед шире локације.

Власници објеката који добијају привремену дозволу за пружање туристичких услуга у 1984. години дужни су да на вријеме обезбедије одобрење за дограђене дјелове објекта. Самоуправна интересна заједница за изградњу и комуналну дјелатност и надлежни органи државне управе обезбедије да се власницима објеката, који добијају привремене дозволе за пружање туристичких услуга, од прихода које буду остварили у току туристичке сезоне, задрже износи за подмирење друштвених обавеза по основу комуналних и до- приноса за склоништа.

Власницима објеката чије одступање од одобрених инвестиционо-техничких документација угрожава било комуналне или сусједне објекте и битније ремети или повређује власничке односе не може се издати привремено одобрење за пружање туристичких услуга док се њихов статус не регулише прецизније и одреди детаљним урбанистичким планом.

Закључено је, такође, да се у потпуности испоштују одредбе Одлуке о туристичко-угоститељској дјелатности грађана које се односе на објекте саграђене без одобрења, што значи да се они не могу укључити у туристичко-угоститељску популару, и њихови власници неће добити одобрења за пружање туристичких услуга.

Делегати нису прихватили предлог одлуке о давању на коришћење станови и одобравању стамбених кредитита из намјенских средстава за одређене кадрове у органима управе.

С. Г.

Поглед на хотелски град на Словенској пражи, читајте на трећој страни шта други листови пишу о овом објекту

ЛИКОВИ ПАЛИХ БОРАЦА

Митар Видов Павловић

Рођен је 1914. године у Цариграду. Завршио је основну школу у Режевићима.

Земљорадник. Члан СКОЈ-а од 1937. а члан КПЈ од 1939. године. У НОБ од 13. јула 1941. Тешко оболио, умро као позадински радник крајем 1942. године.

МИТРОВ ОТАЦ био је пе-чалбар у Цариграду и другим мјестима у Турској. Послије његове смрти породица се, 1919. године, доселила у Ријеку Режевића. Пошто је завршио основну школу, Митар, је остао код куће и до устанка, 1941. године бавио се земљорадњом и другим сеоским пословима. Мало имање и неродна земља нијесу могли да пруже, и поред тешког рада свих чланова, ни основна средства за живот породице, па је радио и као надничар најавним радовима.

Вољен и поштован међу младима и старијима, озбиљан и радан, интелигентан, окретан и одлучан, искрен и вјеран пријатељ и друг, срдачан у односима са људима, Митар је био спреман да друге разуми и помогне им у тешкоћи и не-вољи. Склоп књизи и у сталној тежњи да што више

сазна и научи, од ране младости читao је напредну белетристичку, а затим и темељну марксистичку литературу. То и додир с напредним људима и комунистима, чији је углед у народу био велики, утицали су одлучujuће да се рано политички опредијели за револуционарни раднички покрет. Један је од иницијатора оснивања читаонице у Режевићима. Волио је спорт и успјешно га користио за контакт с омладинцима и политичко утицање на њих. Пријем у СКОЈ, 1937. године, доприносио је његовом још активнијем раду. Двије године касније, 1939., примљен је за члана КПЈ. Као скојевац, а затим члан КПЈ, својим активним политичким радом,

посебно међу младима, пао је у очи органима ондашње власти и био неколико пута хапшен и кажњаван.

Капитулација Краљевине Југославије и окупација земље затекле су га на дужности секретара мјесне организације СКОЈ-а за Петровац. Активно учествује у припремама устакта и оружане борбе против окупатора, руководи извршавањем разних задатака, а оне теже и сложеније непосредно са спроводи. Као један од организатора 13-јулског устанка, Митар, у саставу ревевићкогвода, учествује у ликвидирању карабињарске станице у Ријеци Режевића и другим акцијама против Италијана. Послије устанка остаје у илегалству с пушком у руци и до краја 1941. године политички ради на подизању моралне снаге у народу, јачању НОП и оживљавању НОБ кроз стварање партизанских једини-

ца. Крајем септембра 1941. на партијској конференцији у Микојану (Паштровска гора), изабран је за члана Међупрштинског комитета КПЈ за Котор, Тиват, Радановиће, Будву, Свети Стефан и Петровац. Од половине јануара до половине априла 1942. је у саставу Паштровске чете Приморског батаљона „Стеван Штиљановић“ Ловћенског НОП одреда и учествује у борбама које је она водила. Послије одласка Паштровске чете ка Ријечкој и Катунској нахији, по одлуци организације КПЈ, остао је на терену као позадински политички радник. Живећи и политички радији под веома тешким условима, његово здравље је нагло слабило и тешко је оболио. Радећи до-следно и пожртвовано на задацима Партије, умро је крајем 1942. године.

Пеко ЛИЈЕШЕВИЋ

УЗ 40-ГОДИШЊИЦУ ОСНИВАЊА

Други батаљон Бокељске бригаде

ДРУГИ БОКЕЉСКИ БАТАЉОН настало је у саставима другим околностима. У логору Висце код Палма Нуове у Италији, поред бивших партизана из Босне и Херцеговине, налазило се и око 2000 интернираца из Словеније и

преко 1200 из Хрватске. То су били претежно старији рођељуби, људи и жене, а међу њима било је и дјеце.

У логору је 1942. године формирана партијска организација, која је успјешно дјеловала и одржавала бор-

бени дух логораша. Партијски комитет је преко комуникација из Словеније одржавао везу с руководством у Јубљани, добијао директиве за рад и пропагандни материјал. У логору је постојао и војни комитет, преко кога су логораци били организовани у десетине, чете и батаљоне. Комесар тог интернирског батаљона био је Миленко Радовић, а комесар Владо Перешић из Боке.

Одмах по капитулацији Италије логораци су извршили притисак на управу да распусти логор прије него што до њега дођу Немци, у чему су, напакон, успјели. Војни комитет одлучио је да се сви пребаце у Випавску долину и даље на слободну територију. Формиране су колоне, а њих су пратиле десетине дјелимично наоружаних бораца логораша. Неколико пиштола и бомби добили су од цивила Италијана, а неколико од војника антифашиста. Колона дуга неколико километара кретала се према Градишци на Сочи, а у заштитници су јој били бивши борци Орјенског батаљона. У ноћи између 13. и 14. септембра прегазили су Сочу и наставили према Горици. Већ сутрадан ступили су у везу са словеначким јединицама Приморске оперативне зоне, добили оружје, а послије неколико дана олмора учествовали су у борбама око Горице.

Врховни штаб је, пратећи ситуацију у земљи, оцијенио

ЗАБОРАВЉЕНЕ ТАБЛЕ

Поодавно је прихваћено да се у Будви, Бецићима, Светом Стефану и Петровцу поставе табле с називима улица и тргова и да се на зградама ставе кућни бројеви. Да се та обавеза обави формирана је комисија која је дала предлоге имена улица и тргова. Ти предлоги прошли су „круг“ јавне дискусије, одобрена су средства да се тај посао обави до краја.

Од тада су прошлиле три године, а табле још нису угледале свјетлост дана. На делегатско питање зашто тај посао није завршен, одговор је дат на сједници Скупштине општине. Речено је, наиме, да су табле с називима улица и тргова урађене на металној подлози, да су емајлиране и да се налазе у згради Завода за изградњу Будве. Биће постављене, речено је ускоро, али — када, то није решено. А обавеза је била да се табле поставе још прошле године, да гости у љетњим мјесецима што лутају док пронађу зграду или кућу у којој им је резервисана соба за одмор.

Н. Д.

добро утврдили, није се било могуће искрцати на предвјеђено место, па су упућени за Вис. Још једном је одред положио борбени испит приликом десанта на Шолти.

Орјенци су с Виса пребачени за Лику и Дрвар, а ода-тле према Херцеговини и Црној Гори, где је већ била формирана Приморска оперативна група и где су се, попуњени новим борцима, реорганизовали у Други бокељски батаљон.

Трећи и Четврти бокељски батаљон настали су септембра, односно октобра 1944. године, послије масовне мобилизације, која је била спроведена у Боки. Око-сница ових батаљона биле су партизанске јединице које су до тада изводиле акције на терену. Основни руководећи кадар сачињавали су већ испробани позадински радници и један број бораца из Друге далматинске бригаде. Тако је Бригада на дан формирања била састављена од људи који су већ прошли скрупу школу рата.

Колона Бокељске бригаде

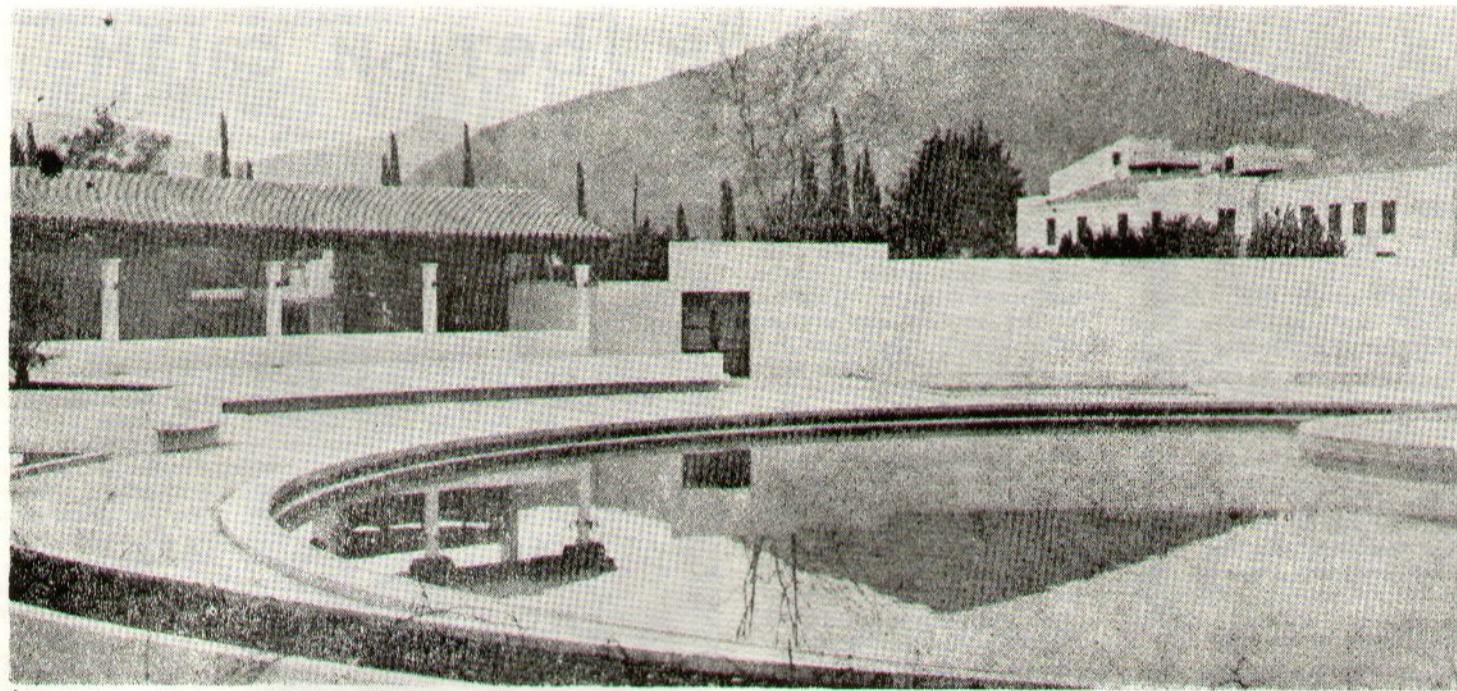
Припреме за Збор на Зубачким ублима

Предсједништво Међупрштинске културно-просвјетне заједнице на сједници одржаној 1. јуна у Херцег-Новом, разматрало је предлог програма, који ће се извести на традиционалном збору братства и јединства, на Зубачким ублима. Домаћин овогодишњих сусрета је општина Котор. Иначе, Међупрштинска културно-просвјетна заједница дјелује већ пуних десет година на тројећи братских република Босне и Херцеговине, Хрватске и Црне Горе и истински је поборник заједништва наших народа и народности на широком простору од Корчуле до Улциња, Никшића, Мостара и Невесиња. Предсједништво је одлучило да се десетогодишњи јубилеј оснивања и рада ове институције обиљежи пригодном свечаношћу крајем ове године.

В. С.

Приморске
Новине

Лист ССРН општине Будва. Уређује: Редакциони колегијум. Главни и одговорни уредник: Владимир Станишић. Издавач: Културни центар Будва. Адреса редакције: „Приморске новине“ — Будва телефон: 41-194 — Број жијар-рачуна 20710-603-1809 код СДК Будва — Штампа: Издавачко-штампарска радна организација „Обод“ — Цетиње — Претпеча-та: годишња 350 дина; за иностранство 10 долара. — Рукописи се не враћају

ДРУГИ О НАМА

На Словенској плажи записано

САМО НЕКОЛИКО секунди послије земљотреса требало је прихватити нову, сирову стварност — требало је схватити да више нема Старог града, хотела „Авале“ и „Могрен“, мјеста где су се радо окупљали Будвани, да нема „Интернационала“, „Адријатика“, „Плаже“ и „Славије“, дакле свих хотела на Словенској плажи с преко 1600 кревета у којима су подједнако радо боравили Американци и Југословени, Енглези или Чеси — сматра се — пионери туризма овдје, по којима је плажа, вјероватно, добила име.

НЕШТО САСВИМ НОВО

АКО КАЖЕМО ДА НОВА „СЛОВЕНСКА ПЛАЖА“ треба да донесе нешто ново у туристичкој понуди не само Будве, вјерујемо да нисмо претјерили — једноставно, само преносимо мишљење оних који су видјели ново насеље и оних који су се одлучили за овако рјешење. „Монтенегротурист“ и његова Основна организација уздруженог рада „Словенска плажа“, која је остала, практично, без иједног хотела, одлучили су — ако се већ мора из почетка, онда треба обуставити од класичне хотелске понуде, која је већ мора из почетка, онда нудити нешто ново што би могло да у потпуности задовољи све танзији укус савременог госта. Дакле, понудити човјеку слободу кретања и избора у амбијенту различитом од онога из којег је дошао, боље рећи појудити му осавремењен медитерански амбијент, нешто оригинално и практично, а опет са свим неопходним садржајима. Чак и више од тога.

Шта је, у ствари, нова „Словенска плажа“? То је туристичко насеље изграђено на површини од двадесет хектара, на најљепшем мјесту у Будви, прави мали град у медитеранском стилу, са улицама, шеталиштима, парковима, мостовима...

Укупно 2413 кревета у 505 двокреветних, 166 једнокреветних соба и у двије стотине и једном апартману, где

О БУДВИ СУ БИРАНИМ РИЈЕЧИМА ГОВОРИЛИ ПЛЕСНИЦИ, ДИВИЛИ ЈОЈ СЕ ПУТОПИСЦИ И СВЈЕТСКИ ПУТНИЦИ, НАЗИВАЛИ ЈЕ ЉЕПОТИЦОМ ЈУГА, И МЕТРОПОЛОМ ТУРИЗМА, ПОДЈЕДНАКО И ОНИ КОЈИ ЈЕ ВИДЕ ПРВИ ПУТ, И ОНИ НАЈИЗБИЉИВИХ УКУСА, СТАРИ ПОШТОВАЦИ НЕСТВАРНИХ ЉЕПОТА ЈУЖНОГ ДИЈЕЛА ЈАДРАНСКЕ ОВАЛЕ. ВЛЕКОВИ И ЉУДИ ОСТАВИЛИ СУ СВОЈЕ ТРАГОВЕ И ДАЛИ ЈОЈ ОНО ШТО ЈУ ЈЕ ЧИНИЛО ТАКО НЕОБИЧНОМ И ПРИВЛАЧНОМ, А ОНДА ЈЕ САМО ЈЕДАН ТРЕНУТАК АПРИЛА 1979. БИО ДОВОЉАН ДА ПРЕКРАТИ СНОВЕ.

може да се смјести од двије до шест особа. Собе су савремено опремљене, и ту је све оно што је неопходно — текућа топла и хладна вода, посебна, а по жељи, и заједничка тераса, телефон с којег се број бира директно, јер насеље има аутоматску телефонску централу. У апартману, на првомјер, кухиња није слабије опремљена од one коју човјек оставља код куће — отворено је само питање, домаћице. Ту је, наравно, и трпезарија, па дневна, једна или више спаваћих соба, све оно што имате или немате у свом дому, боље решење — све оно што пожелите на одмору.

ПРАВИ МАЛИ ГРАД

„СЛОВЕНСКА ПЛАЖА“ НЕ БИ БИЛА оно што јест кад у њој свако не би нашао оно што му је потребно, или свој интимни кутак. Неколико ресторана, више сале за доручак, снек и аператив барова, трговина у којима се може купити скоро све — од најнеопходније до најлуксузније робе — потрепштина за плажу, па преко модерне конфекције, све до филиграна и златног накита, само су дио града. За оне који не воле баш много море, ту су два базена у најљепшем дијелу насеља, за љубитеље спорта изграђено је дванаест тениских и два дјечија игра-

лишта. Но, то није све, кад је спорт у питању. Град, даље, као и сваки прави град, има пошту, амбуланту, фризерске салоне, хемијску чистионицу, покривени паркинг на улазу за 500 аутомобила. Кажемо на улазу, јер у насеље аутомобилима приступ није дозвољен.

Посебно активиран дио понуде „Словенске плаже“ чини сама плажа по којој је и комплекса добио име, пјесковита, природно лијепа, дуга око 1000 метара. Она је замишљена као место за забаву, спорт и рекреацију. На њој су изграђена игралишта за кошарку, одбојку, бадминтон, боћиште, километар дуга трим стаза, као и дјечије игралиште. Плажа је опремљена свим реквизитима за спортиве на води (чамци, глисери, једрилице, сандолине), на њој је организована и школа за оне који желе да науче нешто више од онога што већ знају — пливање, једрење, скијање на води, подводни риболов.

На терасама два ресторана, који се такође налазе на самој плажи, у вечерњим часовима биће музике и фолклора. Ту су и киосци за продају цигарета, стране и домаће штампе, освежавајућих напитака, сладоледа и још којечега.

У насељу ће све бити безбедно, имовина и људи,

обећавају угоститељи. Осим чувара, о томе се брине и систем обезбеђења од 40 камера, које ће у сваком тренутку „гледати“ шта се све догађа на сваком ћошку.

Оно што ће представљати највећу новину, или и највећу олакшицу госту, свакако је компјутерски систем. О чему се ради? У прошћено, то изгледа овако: уз кључ и минијатурну mapu насеља (не може се баш лако снаћи у градском лавиринту) сваки гост добија и магнетну картицу која гласи на име и замјењује новац, независно од тога да ли је и колико претходно депоновао у трезору на рецепцији. Дакле, ни у једном тренутку гост не мора у насељу са собом носити новац — све што купи уписују као компјутера на картици, плаћање на крају. Ко воли, може да плаћа и новцем, а да кажемо још и то да картица не важи изван границе „Словенске плаже“.

Тодор ПЕКОВИЋ:
(Експрес политика)

О ПОЖАРИМА ЈЕ РИЈЕЧ

Угасити прије пламена

С обзиром да је већ почела туристичка сезона, да је температура ваздуха висока и да на нашој ривијери борави приличан број гостију, који су често ненамјерни узрочници пожара, присутна је и брига надлежних о тој опасности. У нашој општини дошли су до закључка да се борба против пожара може водити само организовано.

— Формирали смо СИЗ за противпожарну заштиту — каже Стево Каженегра, секретар те новоосноване јединице — Сви запослени издавају 0,70% бруто личног дохотка за ватрогасну службу. Мада та средства још нису довољна — мишљења смо да она треба да износе 1% од бруто личних дохотака — то је био једини начин да се трајно обезбиђеде средства за ефикасан рад ове службе.

Ватрогасна јединица у Будви броји 166 радника. Недавно су набављена два нова возила, тако да јединица сада располаже с пет возила за гашење пожара. Ту је и друга опрема неопходна за интервенције у теже приступачним предјелима.

— Колико је важно имати добро организовану професионалну службу, толико је или, чак, више важно превентивно дјеловати. Стога смо пришли формирању добровољних ватрогасних друштава у свим мјесним заједницама и радним организацијама. Тај посао не иде баш тако добро, али су постигнути први резултати. Током сезоне у свим важнијим пунктовима биће уведена дежурства. У мјесним заједницама припремају се спискови грађана који ће добити тачан распоред дежурства. Професионалци, наравно, дежурају нон-стоп — истиче Каженегра.

Г. С.

Будва добила статус међународне луке

Савезно извршно вијеће, на основу Закона о поморској и унутрашњој пловидби, недавно је донијело одлуку о одређивању лука и пристаништа намијењених за међународни саобраћај. Међу двадесет и седам градова на Јадрану, који су одређени да буду међународна пристаништа, уврштена је Будва. Остале луке које су добиле исти статус су Копар, Изола, Пиран, Умаг, Новиград, Пореч, Ровинј, Пула, Рашица, Мали Лошић, Сењ, Масленica, Задар, Шибеник, Приштвен, Сплит, Кардељево, Метковић, Корчула, Дубровник, Херцег-Нови, Котор и Бар.

Задњих неколико туристичких сезона Будва није имала статус међународног пристаништа, па су јахте са страним туристима, а тиме и знатна девизна средстава, заobilazili metropolu црногорског туризма. Сада су на потезу градитељи „Помграда“ да што прије оспособе пристаниште, како би могло да прима јахте и друга пловила. Не мања обавеза имају Лучка калетнија, царинска служба и други туристички чиниоци, који дочекују госте с најдубљим цеповима.

С. Паповић

ОСВРТ

Колико смо информисани

На сједници Савјета Мјесне заједнице Будва II на дневном реду нашла се једна тачка дневног реда: колико смо информисани? Ток дискусије пока зао је да је за расправу на сједници, на коју су били позвани представници самоуправних интересних заједница за изградњу и комунално стамбене послове, затим Заједнице за запошљавање, и забрана захвала тема.

Показало се, наиме, да су и чланови савјета и делегације Мјесне заједнице неинформисани, о томе шта се све у интересним заједницама догађа и одлучује. Јер, материјале за састанке извршилих одбора и склопитина интересних заједница добијају само делегати, а нико од њих не осјећа потребу и обавезу да оне који су их делегирали у тако одговорна тијела информисише о проблемима о којима се расправља, а још мање о томе да шта да се при одлучивању опредељују. Тако се редовно, уместо радних људи и грађана, чија би ријеч у доношењу одлука требало да буде пресудна, одлуке доносе у уским круговима, што је у супротности с нашим социјалистичким самоуправним опредељењима.

Да бисмо о овом проблему сазнали нешто више обратили смо се правобраниоцу самоуправљања Недељку Мејић, која се на овој необично осјетљивој дужности налази пуних шест година.

Ево неколико „бисера“ из њеног казивања.

— Неинформисаност — истиче она — у нашој средини првенствено долази при запошљавању. Кандидати се, између остalog, не обавјештавају ко је на конкурс изабран, па се онима који би имали разлога за приговор или жалбу на рад комисија онемогућују да своја евентуална права остваре у за-

конском року.

Према ријечима право браниоца самоуправљања, радницима нису доступна самоуправна нормативна акта. Нејасан им је поступак о доношењу одлука виталних за рад колективи. Неинформисани су о правима и обавезама у поступку око одржавања референдума. Неинформисаност посебно долazi до изражавају при додјели стапова или стамбених кредити.

Ни одлуке извршних одбора, радничких савјета и других самоуправних тијела не истичу се на огласне табле, иако је то законска обавеза.

— Кад радницима ствари постану јасне онда се тражи помоћ друштвеног самобраниоца или других државних органа, али вријеме често не дозвољава да се многе „крије“ Дрине“ исправе. Одговорни у заједничким службама у организацијама удруженог рада морали би далеко савјесније и одговорније да се односе према обавезама које закон тражи да се радници обавијесте, информишу и да им се све што сматрају нејасним правовремено објасни — каже Недељка Мејић.

Раднике оних јединица, којима се сједишта матичних организација налазе ван општинског атара, у организама самоуправљања представљају шефови, то јест појединци, по правилу миљеници дијректора, који не осјећају обавезу да „онима доле“ преносе шта је све „на врху“ договорено и одлучено. Њима се на увид не стављају ни годишњи показатељи о пословању!

Недељка Мејић сматра да због таквих и сличних поашања постоје по прилични разлози да се према појединим руководећим лицима покрене кривични поступак.

Д. Новаковић

Почео је Љетњи сајам

На Јадранском сајму отворена је традиционална приредба „Љетњи сајам“, која ће трајати до 1. септембра. Поред робе широке потрошње, изложена је опрема за угоститељске објекте, плаже и спортске на води.

У сајамском кругу гради се 26 објеката који ће се изнајмљивати продавцима суштира.

— Интересовање производица за излагање на овогодишњем „Љетњем сајму“ било је велико, па се, због недостатка изложбеног простора, многима није могло изаћи у сусрет — рекао нам је директор Сајма Јанко Ражнатовић.

Неизвјесно је да ли ће ове године у сајамском кругу радити забавни парк који је за госте Будванске ривијере био врло привлачан. Одговорни у општини, наиме, сматрају да уређаји који се поставе за забаву изазвају велику буку и прибојавају се да ће она сметати гостима новоизgraђеног туристичког насеља на Словенској плаžи. Другови на Сајму истичу да су протеклих година управо хотелски гости били редовни посетиоци забавног парка, па не треба прекинути с овом врстом забаве гостију.

Д.

Откривање скривалица

У туристичкој организацији „Монтенегротурист“, као и у ООУР-има било је у саставу ове или других кућа, углавном описано говоре о трећутној популарности капацитета: добро је, боље је или слабије него ланци у исто време и томе слично. Где је статистика? Зар је у вријеме компјутера тешко обједијити тачне податке?

Прилика је да се запитајмо: хоће ли и домаће гости у јеку сезоне домаћини код којих буду боравили скривати као што сада хотелијери чине махом са страницама? Јер, годинама већ практика је да добар број домаћих гостију у нашој општини борави — инкогнито. Наиме, домаћин избегава да плати порез, нема дозволу за издавање и друге документе да би се бавио овом дјелатношћу, а гост, опет, да би избегао плаћање разних такси, пристаје на то.

Штете су, наравно, вишеструке. Прво, друштвена каца је празнији него што би била када би пријављавање било уредно. Друго: са становишта општенародне одбране и друштвеним самозаштитним неприхватљиво је да се не зна ко све преко љета борави уз обалу.

ном доприносу наобогађивању научне мисли. У име грађа домаћина добродошли су и пријатан боравак на ривијери пјешчаних плажа учесницима скупа пожелио је Радо Гргевић, предсједник Извршног одбора Скупштине општине.

Н.

Да се и ове сезоне не би догодило да гостију буде на плажама, али не и у списку вима, инспекцијске и друге

службе морају наћи начина како да се „игри скривалица“ стане на пут.

С. Г.

Цијене „поткресале“ промет

Одмаравање цијена које је услиједило не тако давно, а наши туристички и угоститељски радници брже боре искористили за поскупљање пића и хране, заледило је у доброј мјери промет у неким нашим угоститељским објектима. У хотелима „Авала“, „Могрен“ и неким ресторанима цијене пића су, рецимо, недавно порасле између 50% и 100%. Тако, на примјер, чаша ракије од 0,03 у „Авали“ стаје 120, пиво 100, кафа 80 динара. Слично је са соковима и другим пићима и напићима. Како смо обавијештени у „Монтенегротуристу“, промет на појединим пунктима у овим и другим објектима смањен је, у односу на вријеме прије поскупљања, за преко 50 одсто.

Г.

СЕЛО - ЗАБОРАВЉЕНО

На подручју Будве туризам је основна преокупација, па се заборавило на повртарство, сточарство и, по себи, на узгајање агрума и маслињака. Заборавило се, ето, да су маслине вјековима овде биле извор егзистирање. Истина, последњих година ужурбано се граде путеви до најудаљенијих села у Панчевојићима и другим пријојима подручјима на атару општине, сва села су електрифицирана и добро опскрблјена пијаћом водом. Но, на жалост, на пољопривреду мало ко мисли.

Власницима сеоских зграда и земљишта намјере су скренуте туристичким крећетима, а коров се по необраћеним лединама, по маслињацима и некадашњим вино градима шире попут куге.

С друге стране, Будва, Бећићи, Свети Стефан и Петровац су дефицитарни с новицем, воћем, месом и уљем — управо са оним производима за чије гајење и добијање на падинама од Побора до краја Буљарице постоје идеални услови. Но, мотиви и култиватори се нерадо прихватамо, чак ни из хобија, мада су они велика прилика за додатну зараду.

О унапређењу пољопривреде и сточарства не брину ни друштвени фактори. С времена на вријеме, на скуповима се тај проблем помене и на томе се све заврши. Тако је подручје Будве искључено из такозваних „зе-

лених“ планова, а за мотиви или дикелу мора се иди у Цетиње, Тиват или, чак, у Титоград.

Чују се, истина, и појединачни гласови да постоје сајања да са тим у вези треба мијењати. Али, организована акција да се мијења нема.

Како изгледа, и у овом послу нам је неопходан онај прави корак. Но, питање се поставља: како и ко да га учини?

Д. Н.

„ХАВАЈИ“ У НОВОМ РУХУ

Познато излетиште код Будве — „Хаваји“ — смјештено на острву Свети Никола, дочекује овогодишњу сезону у новом руку. Дотрајали извентар — велико неизједијеме га је у новембру прошле године скоро потпуно уништило — замијењен је новим, такође, у „хаваји“ стилу, након чега је овај атрактивни ресторан, капацитета од 280 до 300 сједиšта, пуно добио у квалитету.

Колектив основне органијације „Авала“, у чијем склопу послије овај лијепи објекат, очекује да ће освјежењем „Хаваја“ њихова понуда добити у квалитету, и посебно се реновирају радујући житељи Будве, који овде у вријеме викенда долазе да се одморе и освјеже у хладовини стотинских борова.

Састанак у Бечићима

У другој половини маја окупила се по четрнаести пут генерација геодета који су дипломирали у Београду 1933. године. Сазнали смо за њихову одлуку да се сваке године окупљају и подсећају на протекле године и деценије, све док их буде у животу барем двојица.

Иако су ушли у осму, а неки у девету деценију, сви су били весели и насладни, а увече по мало бучни.

— Тежак је био наш хљеб прије рата. Радили смо од изласка до заласка сунца, а ноћи бисмо прерачунавали оно што би преко дана премјерили. На терену смо били увијек по крајевима „богуја из леђа“. У град смо код

послодаваца смјели доћи само првог у мјесецу по плату, а онда поново на терен. Овакве околности су нас учиниле сложним у борби за остваривање наших права. Имали смо снажан синдикат.

Кад је дошао рат из ове генерације, која је бројала преко 200 српских геодета, осамдесет одсто прихватило је проглас КПЈ и кренуло у борбу. Један од њих, Звонко Ђорђевић, проглашен је за народног хероја. Послије рата укључили смо се у обнову и изградњу. Прве премјере радили смо за пруге Брчко-Бановићи и Шамац — Сарајево и за ауто-пут Братство-јединство.

С. П.

Конгрес теоријске и примењене механике

У организацији Југословенског друштва за механику и машинску факултета „Вељко Влаховић“ из Титограда од 28. маја до 1. јуна одржан је у Бечићима 16. конгрес теоријске и примењене механике на коме је поднијето неколико десетина реферата и научних саопштења. У раду Конгреса учествовало је око три стоти-

ном доприносу наобогађивању научне мисли. У име грађа домаћина добродошли су и пријатан боравак на ривијери пјешчаних плажа учесницима скупа пожелио је Радо Гргевић, предсједник Извршног одбора Скупштине општине.

Н.

ЗАВИЈЕЖЕНО У КАМЕНОВУ

У барацама без струје и воде

У нашу редакцију више пута су навраћали житељи Каменова и Светог Стевана с предлогом да посjetimo породицу Ковачевић која живи у близини магистралног пута. — Видјејте — ради се о најтежем социјалном случају у општини!

Пошли smo и увјерили се у њихову истинитост.

Драган, Зоран, Зорица и Дејан Ковачевић, ученици Основне школе „Стефан

Они морају завршити задатке док је дневне свјетlostи

филмови. Домаће задатке морају да заврше док има дневне свјетlostи. Ако нешто остане за увече тешко је — мора се учити уз петролејку. У њиховом дому, трошној барацама, коју су подигли на имању како кажу свог доброврода Блажа Митровића, нема ни струје нити воде. Четворо ћака са својим родитељима живе на домак нашег најесклузивнијег лjetovалишта без елементарних услова за живот.

— Бараку smo склепали, jer smo bili na ulici. Супруг Милорад је без посла, а ја сам сезонска радница у ООУР „Хотели Свети Стеван“. Прехрањујемо се некако од моје плате, материјалног обезбеђења које примам када сезона прође и повремених прихода које оствари Милорад, радећи као надничар или помажући у продаји на пијаци — каже Даница Ковачевић.

Милорад Ковачевић, каже да обилази многе прағове и исијеџа конкурсе и огласе из новина, тражећи посао. — Ради бих, каже, билокакав посао само да имам редован лични доходак.

— Барака је прича за себе, Мимишла нас је солидарност која је великом ријеком протекла ка Црногорском приморју послије земљотреса. Било је, истина, обећања, али нисмо добили ни монтажну кућу, којих је доста стигло у наш крај. Нисмо запослени, па нам нико и не може обезбиједити стан. А наши захтјеви су скромни: били бисмо пре срећни у некој монтажној кући која би имала струју и воду или, можда, у једнособном стану — каже Милорад.

Када smo се распитивали о невољама породице Ковачевић у општини речено нам је: „Упознати smo с тим случајем“. Кажу: „Помоћи ћемо да добију посао, а за стан сада ништа не можемо.“

— Остаје нам нада и чекање. Када бисмо добили посао, онда бисмо имали и више изгледа за кров над главом. Међутим, ако овај потраје, очекују нас тешки дани. Милорад је доста дошошег здравља, дјеца често поболијевају од разних пре хлада. Трудим се да хигијена буде на висини, али моји напори, у односу на друге домаћице, морају се

ИЗ СУСЈЕДНИХ КОМУНА

Ђеновићи на Херцегновској ривијери

ТЕШКО је путнику, који први пут сврти и поједи херцегновску ривијеру, да распозна одакле почиње једно, а где завршава друго, од укупно осам приобалних насеља. Ту, заиста, и нема неке битне разлике. Сва су настала у скоро истом историјском тренутку, заједно дијелила судбину и доживјела процват и напредак овог краја.

Пространа обала херцегновске ривијере, од Њивице до Верига, са својим питомим увалама, насељима с бујном вегетацијом, чини јединствен ланац у чијем се низу, као карике, налазе Ђеновићи и Башићи, по многима бисери херцегновске ривијере. Уједно, ова два сусједна насеља, која спаја, између остalog, и заједничка четворогодишња основна школа, прави су представници онога што чини ову цјелину занимљивом и за путника — намјерника.

БОГАТА ТРАДИЦИЈА

НАСЕЉЕ ЂЕНОВИЋИ, чије се име помиње негде од средине XV вијека, смјештено је осам километара југоисточно од Хеце-Новог на путу за Котор. Мало туристичко насеље, које се протеже у дужини два километра, с преко 800 ста-

во самоуправе и ослободила их царина за све домаће производе на млетачком тргу. Паштровићи су користили те повластице и радо пловили до Венеције, јер им је то тржиште било најбоље. Тако Будве и Паштровићи под млетачком заштитом развијају своје поморство. Непосредно сусједство Турака у Бару и Грбљу пријетило је њиховој релативној слободи. Плашћани се Турака, Млечићи су према Паштровићима били све толерантнији — па они у Венецији добијају своје место у пристаништу где су пристајали њихови бродови и били су ослобођени од многих лучких дажбина, чак и под доприноса за ратну галију.

Једно поглавље у књизи носи назив „Поморство Паштровића и Будве“. У њему Ковачевић истиче да су писани извори врло оскудни и до млетачке управе тешко је створити слику о поморству ових крајева. Балшићи су извозили руде, со и остале производе и трговали с Дубровником и Венецијом. Паштровићи су се бавили пољопривредом и сточарством, његовали лозе, маслине и грожђе, правили ракију, вино и уље и све то превозили мањим бродићима у Котор, Дубровник и албанске луке. Венеција им је 1423. године признала пра

во самоуправе и ослободила их царина за све домаће производе на млетачком тргу. Паштровићи су користили те повластице и радо пловили до Венеције, јер им је то тржиште било најбоље. Тако Будве и Паштровићи под млетачком заштитом развијају своје поморство. Непосредно сусједство Турака у Бару и Грбљу пријетило је њиховој релативној слободи. Плашћани се Турака, Млечићи су према Паштровићима били све толерантнији — па они у Венецији добијају своје место у пристаништу где су пристајали њихови бродови и били су ослобођени од многих лучких дажбина, чак и под доприноса за ратну галију.

У доба Млечића Будва изграђује чак и мало бродоградилиште и гради мање бродове за обалску пловидбу. Како истиче Ковачевић, извори за 16. вијек врло су оскудни, међутим од 17. вијека постоје подаци за поморство Будве и Паштровића. Има податак да су пловили по источном средоземљу, чак и до Цариграда. Извозили су сир, маслине, уље, вино, ракију, суве смокве, сушену рибу и месо, лој, вуну, кожу, восак, мед, со и слану рибу. Збој морејског рата (1683—99) и честих окршаја против Турака на мору, а нарочито против улцињских пирата, Венеција поклања посебну пажњу Будви и паштровској обали. Наоружавају на род ради упада у турске воде — тада Турци биљеже знатне губитке. Познати су били паштровски корсари Андрија Митровић, Марко Бечић, Марко Рафаиловић, Крсто Перазић, а Крсто и

Зане Кажанегра били су чувени и у цијелој Далматицији.

Будва је и у 18. вијеку била важна војна саобраћајница — у њој су се налазила поморска складишта с храном и бродском опремом. Из тог времена помињу се девет капетана и 24. патруна. Најчешће Марко и Димитрије Роза, Марко Перазић, Криле, Иво и Петар Медин, Матија Којовић, Крсто Бечић и Никола Андуловић, чијим је бродом кренуо архимандрит, доцније митрополит Петар Петровић Његош 1775. године у Русију.

У доба Наполеонових ратова (1797—1814) Будва и Паштровићи били су изложени тортути и немирима, што се негativno одражавало на поморство. Француски генерал Пашо изводи казнену експедицију против Паштровића. Тада је похаран манастир Прасквица и уништена богата архива старе паштровске општине која се у њему чувала. Постоји податак да су Паштровићи 1808. године имали шест капетана дуге пловидбе и 287 морнара и веслача.

Поморство Будве било је у успону и у доба Аустрије. У раздобљу од 1830. до 1880. поједовала је 32 једрењака обалне и четири једрењака дуге пловидбе. Било је 38 бродовласника, 35 капетана и патруна и око 140 морнара. Регистровано је гајета са 45 морнара. Меду паштровским и будванским поморцима били су познати Михаило Митровић, Ђуро Гривић, Иво Маркићевић, Марко Иванић, Анте и Јосип Пушкић, Лука Нобиле, Илија и Ђуро Кажанегра, Марко и Стево Клонан, Нико и Анте Словинић, Шпиро и Гашпар Петровић, Томо Армелић, Андрија Грековић, Стево и Лука Медин, Крсто Љубиша, Јово Шољага, Иво Доброподица, Нико Рачета, Томо Новаковић, Ђуро, Шпиро и Нико Замбелић, Драго Франета и други. Поморски капетан Јово Митровић из Паштровића запамћен је као народни добротвор, а капетан Стево Медин, заповједник „Обилића“ и „Невјестника“, био је врло заслужан приликом ослобађања Улциња и Бара 1878. године.

Културно-забавни живот Ђеновића веома је развијен, захваљујући свему овоме, Ђеновићи нису мимошли признања. Овим туристичким радницима, који су прије свега велики јејтузијасти, најдражје признање је Орден рада са сребрном звијездом, додијељен 1977. године.

Културно-забавни живот Ђеновића веома је развијен, захваљујући прије свега, аматерском културно-умјетничком друштву „Слога“, основаном још 1937. године, мјесној музичкој, најстаријој у херцегновској општини (1929. године), чији су чланови у току другог светског рата, сакријши инструменте, пошли у састав Бокељске бригаде.

Други сада је Ђеновићи имају и свој историјски тренутак — Популарну црвених морнара на на бродовима аустроугарске ратне морнарице 1. фебруара 1918. године. Из овог периода датирају и такозване колоне — везови за бродове, које за данашње туристе представљају својеврсну атракцију.

Припремио: С ГРЕГОВИЋ

ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ ★ ОБРАЗОВАЊЕ, КУЛТУРА, УМЈЕТНОСТ

Цвијеће

На Фестивалу пионирског прозног стваралаштва Југославије, који је одржан у Бијелој, Вања Мировић, ученица V разреда Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“, читала је свој рад „Цвијеће“, који објављујемо у овом броју.

ЦВИЈЕЋЕ је нешто најљепше на читавој земаљској кугли. Још само кад би знало да говори.

„Зашто цвијеће ћути?“ На то питање нико не би могао да одговори, али покушају то испричати.

Некада давно живјели су краљ и краљица. Нису имали дјеце, али су много вољели цвијеће. Њихово није било као ово садашње, већ је знало да говори љутким и умиљатим гласом, да би га свако ради слушао.

Цвијеће је било свуда засађено, око дворца. Из разновојних круница ширео се опојни мирис. Црвено руже, као ужарени пламен, представљаје су краљице, жути краљеве, а бијеле њихове слушкиње. Испод водоскока расле су љубичице које су шириле далеко свој мирис.

У близини дворца ста новала је опака и зла вјештица, која је много мрзјела краља, краљицу и цвијеће. Једне ноћи док је киша лила, громови сијевали и облаци се сударали, вјештица је пошла ка дворцу. Кад је стигла, просула је кап чудотворног сока послје чега је све нестало, изузев лијепог и миришљавог цвијећа које више није могло да говори. Вјештица се томе пуно радovala, али не дugo — једнога дана смрт ју је уградила. Поплије тога нико више није могао да поврати дворац, краљицу и краља, ни да поврати љупки и умљати глас цвијећу. Оно је украсавало природу и својим мирисом причало о тужној судбини.

НАШИ КУЛТУРНО-ИСТОРИЈСКИ СПОМЕНИЦИ

Црква свете Марије ин Пунта

У ЈУЖНОМ ДИЈЕЛУ СТАРОГ ГРАДА налази се црква свете Марије ин Пунта. Поред њене западне и јужне стране, непосредно уз обалу, пружа се Градски бедем. На источној страни је тераса чији је ниво височији од оног на коме се налази овај сакрални објекат.

Црква Свете Марије, једнобродна грађевина, има облик деформисаног правоугаоника и својом дужом страном постављена је у правцу сјевер — југ. Главни улаз је у источном зиду, где је дозидан звоник, чије је приземље, вратима спојено са

апсидом цркве, могло да служи као сакristija.

Код већине старијих цркава на Приморју олтар се налазио у посебном одјељењу, по правилу, на источној страни. Ова црква представља изузетак. Највјероватније су конфигурација, облик и положај терена били разлог да се одстupи од обичаја. Апсиде ове цркве је правоугаоног облика.

Најважнији дио цркве (наос) освијетљен је преко прозора у источном и сјеверном зиду. Претпоставља се да су у посебно добрајеним просторијама уз наос били

смјештени самостални олтари. У цркви се налазе четири камена плоче на које је уклесан текст на латинском језику. Један се односи на подизање цркве и потиче из 840. године, други је из тринаестог вијека, садржина трећег је нејасна, док се четврти, највећи, односи на 1763. годину. Цркву су основали Бенедиктинци, а касније су је преузели Фрањевци који су боравили ту све до уласка Француза у Будву 1807. године. Основа најстаријег дијела цркве, правоугаоник с правоугаоном апсидом, рађен је по шеми фрањевачких и доминиканских цркава у Далмацији. Преломљени сводови треба да се поклоне с појавом готике, што одговара времену из друге половине 13. вијека. Округи прозори и два портала могли би по својим стилским обиљежјима да припадају седамнаестом столећу.

Црква је, поред своје црквене, имала и других функција: у њој је радила најстарија будванска школа. Ту је једно вријеме била смјештена археолошка збирка из будванске некрополе, а неколико година пред земљотрес служила је као изложбени простор. Захваљујући доброј акустичности, у њој су се одржавали и концерти озбиљне музике.

Владимир Станишић

Драгана Ивановић

Враћена кула

Грађевински инжењер Душан Симовић, Александар Прокић и Александар Пулпан више од три мјесеца су се довојили како да врате у раднији положај десет и по метара високу распуклу кулу на јужној страни бедема Старог града, која се приликом петнаесторапријлског земљотреса 1979. нагнула за читавих 65 сантиметара.

— Прво смо вратили у првобитни положај највећи дио, тежак 200 тона. То смо постигли захваљујући прецизном прорачуну — и цијелу конструкцију вратили лаганим помјерањем на некадашње место — рекао нам је Душан Симовић.

— Рад на санацији бедема, започет половином октобра 1983. године, био је веома деликатан. У 130 метара дуге и 10,5 метара високе бедеме уградили смо армирано-бетонску конструкцију која осигурава од земљотреса и до девет степени Меркалијеве скале, након чега смо мијешану емулзију цемента, крече и пластификата убрзавали у зид помоћу индукционе батерије под притиском од четири атмосфере.

С. Паповић

ШТА МЛАДИ ЧИТАЈУ

Ако бисмо упитали било кој грађанина Будве да нам одговори на питање постављено у наслову, сасвим је сигурно да не бисмо добили прави одговор. Ни многи родитељи не би нам могли казати праву истину о томе шта њихова дјеца читају. Јер, млади данас читају пре тежко ноћу и, вјеровали или не, највише у јејтним мјесецима. Тако, бар, тврде библиотекари и наставници српско-хрватског језика. А међу одраслима се увијежије да сасвим погрешно мишљење — да омладина чита највише илустроване ревије, викенд романе и, углавном, шунд литературу.

Да то није тако, ујвијерили смо се у библиотекама, књижарама и код људи којима професија налаже да знају колико се млади интересују за добру књигу — а то су, свакако, просвјетни радици.

Руководилац Библиотеке, Бранка Љијешевић, иначе професор књижевности, обавијестила нас је да располажу са око 20.000 књига и комилетном лектиром за основне и средње школе. Књижни фонд се сваке године обнавља и богати. Само прошле године уложен је за ту сврху нешто преко 300.000,00 динара — набављено је, тајко, све што младе читаоце интересује.

Поред класичне литературе, они траже и све што је савремено и актуелно, а у

библиотеци их је учланјено преко 600, што за Будву није мали број. Треба истаћи да велики проценат омладине школског узраста чита више него што их на то обавезује школски програм. Пријатно је да се зна како млади имају осјећај за добру књигу и како број читалаца непрекидно расте.

Сличне информације донели смо и у Школској библиотеци од библиотекарске Бранке Краповић, као и од пословођа књижара који тврде да су млади најчешћи купци књига.

Важно је изградити ликовну индивидуалност

Перо Пићан у свом атељеу

ПЕТАР — ПЕРО ПИЋАН, рођен у Будви прије тридесет и три године, завршио је Школу за умјетнички дизајн и сликарство у Сарајеву, а сликарством се бави од маја. Увијек, када би му се у дјетињству пружила прилика, цртао је на пјешку, било на Словенској плажи или Могрену. Касније, све чешће је узимао чист лист хартије и испуњавао га разним цртежима. Тако су почеле да се јављају „слике“. Тек у Сарајеву открио је тајне овог лијепог позива.

Перо се у јануару ове године, на изложби Друштва ликовних умјетника Будве, представио са три рада у ра-

зличитим техникама: уљу, гваши и пастелу. Сва три, иако мањих формата, имала су истакнуто, рекли бисмо, почасно место — на „ударном зиду“, где поглед посетиоца прво пада. Радове није продао — чува их за своју прву самосталну изложбу.

Затичемо га како ради један женски акт у акварелу, с експресионистичким наглашком. У његовом атељеу све тлост пада са свих страна — сан многих сликара је да имају овакав простор. Радови су расути на све стране, или никада нема замашеност и нереда, као у атељеима многих сликара. Цртежи,

студије, крајолици Мостара, Сарајева и Будве буде код посматрача жељу да завири у те „отргнуте“ градске цјелине, у којима је сликар напао своју инспирацију.

— Како се осјећаш када сликаш?

— Сваки стваралац жели да изрази своју ликовну индивидуалност — да се издвоји обрадом и садржином. Та је тежња код мене толико јака да моји радови личе на моје радове. То управо жељим, а да ли и успијевам, то је друго питање.

— Код Тебе преовлађује мали формат. Зашто?

— Ваљда сам се плашио великог задатка. Међутим, баш ових дана шпанујем пластику за веће формате.

— Који су сликари утицали на Тебе?

— Одувијек сам волио импресионисте: Ван Гога, Сезану, Гогена, а највише ме узбуђује Рембрант који се формирао под утицајем Каравајових сљедбеника. Радио је све врсте сликарства и у свима се показао једнако ненадмашним.

— Од савремених?

— Има их доста. Ипак, прије свих то је сликарство Николе Гвозденовића. Његова дјела су, по мотивима, свима нама блиска, било кад је ријеч о фигури или предјелу. Да не заборавим и свог професора Мерсада Вербера у чијем сам се окриљу и формирао.

С. Паповић

Изложба штафетних палица

Од 22. до 27. маја Будва је била домаћин изложбе 39 штафетних палица које су се истрпеале маштовитом израдом дрводељаца, каменорезаца и ливаца. Саставни дио изложбе чинила су оригинална докумената везана за период од 1945., када је штафетна палица први пут уручена другу Титу, па до оне, ко-

ја је стигла на стадион ЈНА у Београду 25. маја 1983. године.

Изложба је била постављена у Галерији туристичког насеља „Словенска плажа“, а организовали су је Савезни одбор за прославу Дане младости и Меморијални центар „Јосип Броз Тито“.

П. С.

ВАСПИТАЧ ЗА ПРИМЈЕР

У школи „Стјепан Митров Љубиша“ успјешно радио историјска секција, којом руководи наставник Петар Вукићевић. Ученици сакупљају старине из наше ближе и даље прошлости, затим предмете из домаћинства, којима су се раније служили наши народи, посјеђују историјске споменике, што све код њих развија љубав према добрима наших народа, његују традиције из ИНОБ, обиљежавајући значајне додгаје из наше прошлости.

Недавно је у историјском кабинету отворена збирка у којој се налазе до сада прикупљени предмети — ножеви, мачеви, камене сјекире и стругаче из најстаријег доба средњовјековна копља, разни бакарни ибрици, ћасе, шербетваци, пехари, вагани, метални новац из различних периода, старе књиге, слике различитих историјских споменика и друга опрема којом су се служили људи. Све је то поређано у сталнима и на зиду по вријед-

ности и хронолшки. Најзначајнији предмети у збирци су копље старо неколико стотина година и букагије из турског доба.

Наставник Вукићевић, заједно са својим ћацима, члановима секције, сакупља све што би могло имати историјску или археолошку вредност или би требало сачувати од заборава. Једино жали што школа нема могућности да издвоји већу просторију, у којој би предмети могли бити изложени преходније и са више система.

— Збирка је — каже наставник Вукићевић — урађена тако да настава историје буде приступачна ученицима. Кад сам разговарао с њима о прикупљању овог што сада имамо, они су то с одушевљењем прихватили. Збирка може корисно да послужи не само нашим, него и ученицима других школа.

Примјер наставника Петра Вукићевића могао би да послужи за узгляд М. Г.

МАЛА ШКОЛСКА ХРОНИКА

Регионално такмичење у Рисну

У РИСНУ ЈЕ ОДРЖАНО регионално такмичење ученика основних школа из математике, а у оквиру акције „Науку младима“, учествовали су ученици из општина Цетиње, Котор, Херцег-Нови, Титав и Будва. Ученици из Будве постигли су запажене резултате: **Милица Папловић и Владимир Булатовић** из седмог разреда заузели су друго, односно треће место и пласирали се за републичко такмичење младих математичара. За овај успех велика заслуга припада наставници **Селми Драговић**.

Лијеп успех постигла је и ученица VIII разреда **Иванка Илић** која је освојила четврто место и тиме стекла право учешћа на републичком такмичењу младих математичара. Признање за овај успех припада и њеном наставнику **Гојку Јовчићу**.

АЛА ЈЕ ЛИЈЕП ОВАЈ СВИЈЕТ

Дан младости свечано је обиљежен у школи „Стјепан Митров Љубиша“. Припремљен је пригодан културно-умјетнички програм под називом „Ала је лијеп овај свијет“, у чијем су извођењу учествовали музичка, хорска, балетска, рецитаторска и друге секције. Програм су пратили и ученици другог разреда основне школе „Буро Даничић“ из Београда, који су налазе на љетовању у Бечићима.

Поводом Дана младости Предсједништво ОК ССО Будва доделило је признање школи, која је доприносила остваривању задатака Савеза социјалистичке омладине.

ТРИ „ЛУЧЕ“

Диплома „Луч“ додељене су ученицима ко-

ји све разреде осмогодишњег школовања заврше са одличним успјехом из свих предмета. То признање добили су на крају ове школске године Вишиња Мартиновић, Ксенija Медиговић и Иванка Илић, која је проглашена и за најбољег ученика.

ЈЕДНОДНЕВНИ ИЗЛЕТ
Ученици III разреда извели су једнодневни излет на релацији Будва — Титоград — Колашин — Жабљак — Никшић — Будва. Разгледали су љепоте Biogradskog језера, Дурмитора, Crnog језера и дивили се љепотама кањона Таре. Погледали су и културно-историјске споменике и знаменитости мјеста кроз која су пролазили.

ЕКСКУРЗИЈА УЧЕНИКА

Ученици VIII разреда Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ заједно са својим наставницима извели су вишедневну научно-популарну екскурзију по Југославији. Релација је била: Будва — Јајце — Дрвар — Петровац — Бихаћ — Плитвичка језера — Крупа — Козара — Кумровец — Загреб — Нови Винодолски — Цеље — Љубљана — Постојна — Ријека — Сплит — Дубровник — Будва. Посетили су и Јасеновац. У свим овим мјестима разгледали су културно-историјске знаменитости. Одушевили су се легендарном Козаром.

Средства за извођење екскурзије обезбеђена су од уплате родитеља, прилога радних и друштвено-политичких организација, те од новца који је добијен сакупљањем и продајом старатог папира.

Екскурзија је изведена у организацији предузећа „Монтенегротуррист“ из Будве.

М.

НАЈБОЉА У ГЕНЕРАЦИЈИ

На Републичком такмичењу младих математичара, које је одржано у Бару, Иванка Илић, ученица VIII разреда основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ заузела је треће место и тиме стекла право учешћа на Савезному такмичењу младих математичара. На републичком такмичењу из енглеског језика заузела је четврто место.

Иванка зна само за пете. На часовима је веома пажљива, па јој то много помаже. Кући пише углавном домаће задатке. Све предмете подједнако воли. Ипак, издава математику из којег предмета је и на ранијим такмичењима постигао лијепе резултате, а то је поновила и ове године.

Члан је више секција и ученичких активности, али највише воли рукомет, кошарку и стони тенис — у тим дисциплинама имала је највише успјеха. Воли фудбал и навија за „Партизан“.

— Поред математике што још волиш?

— Па, сакупљам значке. У мојој колекцији имам их нешто више од пет стотина.

Иванка је омиљена и приједна ученица. Воле је наставници и другови. А како и не би када је на крају осмогодишњег школовања добила диплому „ЛУЧА“, а проглашена је и за најбољег ученика генерације.

Све је ово много обрадовало Иванку, али и њене зарадње другарице Мају, Гају, Вишињу...

Г.

ТАКМИЧЕЊЕ МЛАДИХ МАТЕМАТИЧАРА

На регионалном такмичењу ученика основних школа из математике, а у оквиру акције „Науку младима“, учествовали су ученици из општина Цетиње, Котор, Херцег-Нови, Титав и Будва. Запажене резултате постигли су Милица Папловић, Иванка Илић и Владимир Булатовић — заузели су друго, односно треће и четврто место и пласирали се за републичко такмичење.

ЈЕЛЕНА ПАПОВИЋ МЕЂУ НАЈМЛАЂИМ ВАЈАРИМА НА АДИ ЦИГАНЛИЈИ

У традиционалном надметању „Бирамо најљепшу скулптуру од пијеска“, одржаном четврнаести пут 27. маја, такмичило се педесетак младих вајара из Улциња, Бара, Сутомора и Будве. Међу пет најбољих је Јелена Папловић, ученица трећег разреда Основне школе „Стјепан Митров Љубиша“, која ће 9. јуна учествовати на савезному такмичењу на Ади Циганлији.

ДРУШТВО ПРОТИВ АЛКОХОЛИЗМА

Наставник Петар Вукићевић иницијатор је оснивања Друштва за борбу против алкохолизма и наркоманије у које је учлањено преко четири стотине ученика. Посебно интересовање за оснивање основног друштва испољили су ћаци VI и VII разреда.

НАЈМЛАДИ САРАДНИЦИ

Поклањам ти, мајко

УЧИТЕЉИЦА ЗЛАТА ВУКОВИЋ, РАЗРЕДНИ СТАРЕШИНА II-1 РАЗРЕДА ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „СТЈЕПАН МИТРОВ ЉУБИША“ ПОСЛАЛА НАМ ЈЕ НЕКОЛИКО РАДОВА УЧЕНИКА И УЧЕНИЦА ДРУГОГ И ПЕТОГ РАЗРЕДА КОЈЕ ОБЈАВЉУЈЕМО У ОВОМ БРОЈУ.

Поклањам ти љубав
поклањам ти душу
поклањам ти срећу
у цвијећу.

Поклањам ти петицу
поклањам ти љубав
Лијепа си ми, мајко,
ко најљепши зумбул.

Јелена Тирнанић

*

Најљепши поклон за
мајку је слушам.
Најљепши поклон за
мајку је загрљај дам.
Најљепши поклон за
мајку је када јој петицу дам.
Сандра Вукадиновић

*

Ја ћу мојој мајци
поклонити љубичицу,
на ће јој бити
осмијех на лицу.

Поклањам ти,
мајко, срећу.
Мајко, ти
си мој лептир
у цвијећу.

Мајко, мајчице,
поклањам ти
срце...

Јелена Плавшић

*

Поклањам ти љубав,
поклањам ти срећу,
ти си ми, мајко, лептир
лептир у цвијећу.

Поклањам ти цвијеће
лијепа си ми, мајко,
ко цвијет у прољеће.

Јелена Кнежевић

*

Моја мама је много блага
моме срцу је много драга.
Моја мама се зове

Славица

Лијепа је као љубичица.
Ја ћу мојој мами донијети
пуно белих рада и
висибаба.
Моја мама је најљепше
цивијеће она се на мене никад
љутит неће.
Моја мама је драга и
мила од ње сам свашта добила.

Катаџина Галац

*

Моја мама се обрадује
када ја у школи добијем
петицу. Када нешто лијепо
урадим, мама ме похвали.
Ја мојој мами че-

Драгана Вушуровић

Драгана Вушуров

ОДБОЈКА

„Авала“ освојила куп Црне Горе

Одбојкаши „Авала“ још једном су потврдили да су најбољи спортисти у нашем граду. Они су у веома оштрој конкуренцији након дводневних борби крајем маја освојили куп Црне Горе. Турнир је одржан у Будви, а учествовало је осам екипа: титоградска „Будућност“, цетињски „Ловћен“, барски „Морнар“, екипа „Никшића“, „Рудар“ из Пљевља, Гарнizon Маршал Тито из Титограда и наш представник „Авала“.

У финалној утакмици Будвани су побиједили и скисну екипу титоградске „Будућности“ са 3:1. Титографђани су добили први сет, али су се одбојкаши „Авала“ прејнули и заиграли на побједу.

Одбојка побуђује све већу пажњу наших суграђана, што је показао и овај финални турнир (играно је укупно дванаест утакмица), када се у сали основне школе „Стјепан Митров Љубиша“ окупљало и по 500 гледалаца, што је за тај простор изванредна посјета.

Одбојкаши „Авала“, који су надмоћно тријумфовали у првенству Црне Горе, играли су и утакмице за квалификације за улазак у другу савезну лигу. Кларић, Дејановић, Симић, Р. Маровић, Д. Маровић, Ивановић, Илић, Вујасиновић, Брекало и други савладали су са 3:0 екипу „Партизана“ из Липљана на квалификационом турниру у Скопљу. Међутим, наши одбојкаши су поклекли у другом сусрету и поражени су од „Југохрома“ из Скопља са 3:0. Спортски, извјештачи, који су пратили сусрет у дворани „Кале“, истичу да је побједи домаћина допринио пристасни судија Сарачевић, против кога Будвани нису могли. Тако се „Југохром“ квалификовао за другу лигу.

С. Г.

СВАЂЕШТЕЊЕ

СЛИЈЕДЕЋИ БРОЈ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ ПОЈАВИЋЕ СЕ 10. ЈУЛА 1984. ГОДИНЕ НА ПОВЕЋАНОМ БРОЈУ СТРАНА

Ветеран будванског спорта

СТАН НИКШЕ ФАБРИСА, ветерана будванског спорта, претијесан је за сва одличја и признања која је добио за четири и по деценије преданог рада у спортским колективима општине и другим друштвеним организацијама.

Био је 45 година секретар

Фудбалског клуба „Могрен“ за који је својевремено наступао, један је од оснивача Пливачког клуба „Будва“, чији је био дугогодишњи секретар и предсједник, вишегодишњи секретар Туристичког друштва „Будва“, активиста у Ауто-мото друштву, један од оснивача КУД „Иво Миковић“, раније секретар Општинског културно-просветног савеза, активиста у Градској музизи...

Све сам радио с великом љубављу, чисто аматерски. Дешавало се да ујутру убудем на састанку у Херцег-Новом, увече да радим на Цетињу. Дочекивао сам и зору за радним столом. Није било тешко, волио сам то и био окружен дивним људима који су исто тако радили. За свак труд стигла су признања у виду диплома, повеља и награда — прича Никшића.

Одбојкаши „Авала“, који су надмоћно тријумфовали у првенству Црне Горе, играли су и утакмице за квалификације за улазак у другу савезну лигу. Кларић, Дејановић, Симић, Р. Маровић, Д. Маровић, Ивановић, Илић, Вујасиновић, Брекало и други савладали су са 3:0 екипу „Партизана“ из Липљана на квалификационом турниру у Скопљу. Међутим, наши одбојкаши су поклекли у другом сусрету и поражени су од „Југохрома“ из Скопља са 3:0. Спортски, извјештачи, који су пратили сусрет у дворани „Кале“, истичу да је побједи домаћина допринио пристасни судија Сарачевић, против кога Будвани нису могли. Тако се „Југохром“ квалификовао за другу лигу.

АНЕГДОТЕ

ОСВОЈИО — ЛОЖУ
Енглески критичар Понсон имао је у Лондонском позоришту дуго времена своју ложу, али је један генерал, који је имао добре односе и везе на двору, успио да му ложу одузме.

Следећег дана Понсон је објавио у новинама:

„Цезар је освојио Галију, Помпеј — Јudeју, Карло Велики — Саксонију, Виљем Освајач — Енглеску, Хенрих VI — Париз, а Лудвиг XIV — Елзас. А шта је освојио генерал Д? — Моју ложу.“

О КОМАДУ — НИШТА
Послије сасвим неуспјеле премијере свога комада енглески писац Гринвуд запита драматичара Ноела Хауарда:

— Шта ви мислите о комаду?
— О комаду ништа. Али мислим да би се ти радово да сам га ја написао.

Никша Фабрис: Јубав дуга четири и по деценије

Данас је спорт у Будви много развијенији него у првим послеријатним годинама када је Фабрис предано радио „на више фронтова“. Има много више спортских друштава и клубова.

— То ме истински радује, јер ми је спорт у души. Међутим, имам утисак, а волио бих да се варам, да ће све мање истинских љубљеника у спорту, правих аматера. И они који играју, и они који раде друге послове у клубовима траже новац за то. А новац, то посебно важи у спорту, квари људе. Младе поготову. Нема, чини ми се, ништа љепше од чистог аматеризма. Но тога је све мање — истиче овај стари спортски радник.

Никша Фабрис се и данас занима за фудбал, ватерполо, одбојку, тенис и друге спортиве. Крепак и живахан, не пропушта го-

тово ни један спортски догађај.

— Заболи ме једино када ме млади забораве. Ја, истина, не могу више бити активан, али бих радо помогао савјетом. На жалост, понекад се у Будви осјећам као странац. Међутим, када се нађем на спортским теренима у Херцег-Новом, Тивту, Котору или другдје, препознају ме спорчки радници, поздраве, зачас се за мене нађе столовица. Иако сам у пензији, не могу без спортских терена, истиче Фабрис.

С. Грегорић

ПОМОЋ ЛОВАЦА КО-ПАОНИКУ

Ловачко друштво „Приморје“ упутило је Ловачком друштву „Копаоник“ из Бруса 50.000 динара на име помоћи за санирање последица од учествалих земљотреса у том крају Србије.

— Новац смо обезбједили сопственим радом. Наиме, у задња три — четири мјесеца засадили смо на подручју између Светог Стефана и Режевића 33.000 садница, углавном борова — рекао нам је Јово М. Лијешевић, предсједник Ловачког друштва „Приморје“.

Г.

ЗДРАВСТВЕНО**Овчије богиње**

Овчије богиње су вирусно оболење које се јавља у већим или мањим епидемијама. Оболијевају школска, али и предшколска деца, па и човорођенчад. Оболијевају и одрасли, који их нису прележали, а нарочито старије особе. Повећано оболијевање од овчијих богиња јавља се нарочито међу школском децом, али су захваћена и обданишта, пошто се ова болест лако шире уједињеним колективима.

Овчије богиње су релативно лако оболење. Компликације су веома ријетке, скоро да их нема. Од заражавања до почетка болести (ункубација) прођу дводесет до три недеље, али је пред крај инкубације дијете заразно, што доприноси лаком ширењу болести.

Болест почиње нагло с повишеном температуром и оспом, мада у доста великому броју случајева температура може бити и нормална или мало повишена. На кожи се јављају појединачне црвени мрље из којих се брзо развија плик с бистрим воденастим садржајем (зато се и у народу зову „водене богиње“). Пликови могу бити малобројни, некад само 2—3, али је чешће захваћена цијела кожа. Има случајева када је оспа веома обилна, густа и захвата цијелу кожу. За препознавање је важно што оспа избија и у коси, у стегама, дијете може имати тегобе и код гутања. Пликови се избијају и дјелују на чешкањем позљеђују. Оспа може избити одједном или у 2—3 наврата и то сваки други дан. Избијање оспе обично прати повишену температуру.

Пликови се убрзо са-суше, стварају се красте које спонтано отпадају за три недеље. Док красте не отпадну дијете се не купа. То значи да га треба окупати тек крајем тренеће недеље и тада отпадне највећи број крас-га, а оне које остану отпашће касније и не треба их скидати на силу. Поглавије три недеље дијете више није заразно и може у колективу.

У лијечењу овчијих богиња користе се средстава за смањење темпера-туре (аспирин, ацети-сал, андол, аминопирин, панадон) док се красте тосијапу дечијим пудером или талком, чиме се смањује свраб и поспијешује њихово сасушивање.

Пошто су овчије бо-гиње заразна болест, дијете треба изоловати од остале деце. Веома је важно да труднице које нису прележале овчије богиње не посјећују болне дијете пошто могу и саме да оболе, а овчије богиње су веома опасне за плод у прва три мјесеца трудноће, јер и заузимају тешка оштећења плода и урођене мане.

Кутак за разоноду**КАЗАЛИ СУ...****ДВИЈЕ БИЉКЕ НА ЈЕДНОМ КОРИЈЕНУ**

ГОЛСВОРТИ: Пријатељство и љубав су двије биљке на једном коријену. Разлика је у томе што љубав има неколико цвјетова више.

*
ВОЛТЕР: Ко се као слуга стара о јавности, може се похвалити да има лошег господара.

*
ПОЛ БУРЖЕ: Кад човјек жели да се свиди друштву, мора се претварати да је научио много од оних који о томе ништа не знају.

*
ШЕКСПИР: Луд је онај који вјерије у питомог курјака, у коњско здравље, у дјечачку љубав или у заклетву блуднице.

*
МОПАСАН: Жена понекад скрива пред мушкирцем љубав коју осјећа према њему; мушкирцу понекад глуми љубав коју уопште не осјећа.

*
БОМАРШЕ: Оно што празно звучи као говор, данас се најчешће претвара у пјесму.

*
ЕФРАИМ КИШОН: Преводи су налик на жене: ако су вјерни, нису лијепи, ако су лијепи нису вјерни.

*
ВИКИ БАУМ: Некада је било потребно више недеља да би се прешао океан, а виза и пасош добијали су се за неколико сати. Сада се океан прелази за неколико сати, али је за пасош и визу потребно више недеља.

*
ДИКЕНС: Уколико неко постаје дебљи, утолико постаје и разборитији. Трбух и разборитост расту заједно.